

Schadelijk gedrag en financiële criminaliteit nemen af

Activiteitenagenda

Aanpak illegale of schadelijke producten van vrijgestelde of illegale (malafide) dienstverleners

1. Gestructureerde aanpak malafide geldaantrekkers

De AFM ziet regelmatig vrijgestelde en illegale malafide aantrekkers van gelden (die effecten, deelnemingsrechten of beleggingsobjecten aanbieden aan consumenten) die met hun frauduleus en misleidende gedrag misbruik maken van het vertrouwen van de consument. Het project beoogt de schade voor beleggers veroorzaakt door malafide geldaantrekkers te minimaliseren. Meer specifiek beoogt het project het volgende te bewerkstelligen:

- illegale aanbieders van financiële producten staken hun activiteiten of hebben een vergunning aangevraagd;
- vrijgestelde geldaantrekkers nemen de vrijstellingsvermelding op zodat consumenten weten dat de aanbieding niet onder regulier toezicht valt;
- geldaantrekkers verstrekken essentiële informatie over de aanbieding aan de consument;
- gerichte informatieverstrekking aan het publiek over bevindingen van onderzoeken.

Resultaten	Oplevering
Diverse (openbare en niet openbare) toezichtmaatregelen	Q1-Q4 2015
Normoverdracht door middel van normoverdragende brieven en gesprekken	Q1-Q4 2015

2. Efficiënte aanpak mogelijke illegale financiële activiteiten

De AFM ontvangt jaarlijks een groot aantal signalen die gezien de beperkt beschikbare capaciteit en risicogestuurde aanpak op grond van de prioritering niet tot een instelling specifiek onderzoek leiden. Deze signalen worden door het project opgepakt. Wanneer aan een aantal randvoorwaarden is voldaan, worden de signalen met een normoverdragende brief of gesprek afgedaan. Indien blijkt dat de partij geen vergunningplichtige activiteiten verricht zonder de vereiste vergunning, dan dient deze partij de externe communicatie zo aan te passen dat dit duidelijk blijkt. Het project draagt bij aan een effectievere en efficiëntere handhaving en draagt bij aan het 'level playing field'. Wanneer bij nieuwe signalen blijkt dat de instelling geen notie heeft genomen van de eerdere normoverdracht van de AFM, vergemakkelijkt deze efficiënte dossiervorming een handhavend optreden aanzienlijk.

Resultaten	Oplevering
Diverse (openbare en niet openbare) toezichtmaatregelen	Q1-Q4 2015
Normoverdracht door middel van normoverdragende brieven en gesprekken	Q1-Q4 2015

3. Waarschuwen consumenten voor boiler rooms

Boiler rooms is een verzamelnaam voor personen en organisaties die met behulp van gehaaide verkopers potentiële beleggers overhalen om te investeren in waardeloze of nepaandelen. Zij blijven slachtoffers maken omdat consumenten gevoelig zijn voor de mooie verhalen van deze malafide instellingen. Het project beoogt de consument te waarschuwen om het bewustzijn te verhogen. Het waarschuwen van de consument vindt plaats door waarschuwingen voor specifieke boiler rooms op de website van de AFM te plaatsen, maar ook door het onderwerp onder de aandacht van de media te brengen.

Resultaten	Oplevering
Waarschuwingen voor specifieke boiler rooms	Q1-Q4 2015
Kwartaalbericht waarschuwingen boiler rooms	Q1-Q4 2015

4. Bekende veelplegers worden in de gaten gehouden en zo nodig aangepakt

Het project focust zich op een persoonsgerichte aanpak van natuurlijke personen die herhaaldelijk schadelijk gedrag hebben vertoond op de financiële markten en daarom kunnen worden getypeerd als veelpleger. Door de persoonsgerichte aanpak van de verantwoordelijke veelpleger in plaats van (alleen) de instelling van waaruit de veelpleger opereert zullen deze personen de financiële markten (sneller) verlaten of hun schadelijke gedrag aanpassen.

Resultaten	Oplevering
Diverse (openbare en niet openbare), persoonsgerichte toezichtsmaatregelen	Q1-Q4 2015
Normoverdracht door middel van normoverdragende brieven en gesprekken	Q1-Q4 2015

Aanpak ernstige integriteitsschendingen

5. Integriteitstoezicht vergunninghouders

De AFM ontvangt wekelijks concrete signalen over vergunninghouders die verwijtbaar betrokken zijn bij financiële criminaliteit en andere ernstige integriteitsschendingen. Voorbeelden hiervan zijn betrokkenheid bij malafide benadeling van klanten, witwassen, oplichting, verduistering, valsheid in geschrift, faillissementsfraude, ernstige fiscale delicten, etc. Dergelijke signalen roepen twijfels op over de integriteit van de betrokken vergunninghouder. Er wordt zowel formele handhaving (zoals het heenzenden van beleidsbepalers, het opleggen van boetes of het intrekken van een vergunning) als informele handhaving (zoals telefoongesprekken en norm overdragende brieven) toegepast, afhankelijk van de ernst van de overtreding.

Resultaten	Oplevering
Diverse (openbare en niet openbare) toezichtmaatregelen	Q1-Q4 2015
Normoverdracht door middel van normoverdragende brieven en gesprekken	Q1-Q4 2015

6. Onderzoek Bedrijfsvoering Beleggingsondernemingen

Een hardnekkige groep van beleggingsondernemingen (beleggingsadviseurs en vermogensbeheerders) maakt zich schuldig aan de schending van verschillende normen op het gebied van bedrijfsvoering / beheersing van de organisatie, integriteit beleidsbepalers, verdienmodel, beloning personeel en financiële gezondheid. De belegger wordt hiervan de dupe. Het project richt zich op de partijen waar zich de grootste risico's voordoen en verricht onderzoek bij die partijen. Het project beoogt het gedrag van deze partijen te veranderen, met als doel verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening en een meer beheerste bedrijfsvoering.

Resultaten	Oplevering
Diverse (openbare en niet openbare) toezichtmaatregelen	Q1-Q4 2015
Normoverdracht door middel van normoverdragende brieven en gesprekken	Q1-Q4 2015
Publicatie generieke uitkomsten project	Q4 2015

7. Voorkoming en bestrijding witwassen

Witwassen is een hardnekkig probleem dat de systeemintegriteit van het financiële stelsel aantast. Ook de AFM - als ketenpartner en op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) - heeft een rol bij de voorkoming en bestrijding van dit probleem. De AFM zal dit jaar onder meer onderzoek verrichten bij beleggingsondernemingen met het oog op naleving van de Wwft. De AFM is reeds in gesprek met brancheverenigingen van beleggingsondernemingen.

Resultaten	Oplevering
Guidance aan de markt in de vorm van een aangepaste leidraad	Q1 2015
Normoverdracht door middel van normoverdragende brieven en gesprekken	Q1-Q2 2015
Analyse naleving Wwft door beleggingsondernemingen	Q1-Q3 2015
Publicatie generieke uitkomsten themaonderzoek	Q4 2015

8. Creëren aandacht en bewustwording bij vergunninghouders voor risico's belangenverstrengeling

Vergunninghouders kunnen betrokken zijn bij vormen van belangenverstrengeling die afbreuk doen aan de integriteit van en het vertrouwen in de financiële onderneming en/of de financiële markten. Veelal blijft belangenverstrengeling lange tijd onzichtbaar totdat sprake is van een incident. De (reputatie)schade kan groot zijn. Ook kan dit schadelijk zijn voor cliënten van vergunninghouders waardoor beleggers en consumenten mogelijk (uiteindelijk) worden benadeeld. De AFM zal dit jaar een verkenning van het probleem uitvoeren en signalen gericht oppakken.

Resultaten	Oplevering
Verkenning	Q1-Q2 2015
Indien de verkenning daartoe aanleiding geeft, worden thematische onderzoeken uitgevoerd	Q3-Q4 2015
Opvolging van signalen, door middel van het uitvoeren van onderzoeken, beïnvloeding en (indien opportuun) formele maatregelen	Q3-Q4 2015

9. Integriteit accountantsorganisaties

De AFM ontvangt signalen over accountantsorganisaties met betrekking tot integriteit. Dit betreft onder andere mogelijke betrokkenheid van (beleidsbepalers van) accountantsorganisaties, ook wettelijke controlecliënten, in strafrechtelijke onderzoeken. Door de hoge aandacht voor integriteit in de sector is het risico groot dat financiële criminaliteit en andere zware integriteitsschendingen het vertrouwen in accountantsorganisaties en de financiële sector ernstig schaden. De AFM start daarom een vooronderzoek om inzicht te verkrijgen in de aard en omvang van de signalen met betrekking tot integriteitsschendingen bij accountantsorganisaties. Dit vooronderzoek kan leiden tot opvolging van de signalen met onder meer onderzoeken naar integriteitsschendingen bij accountantsorganisaties.

Resultaten	Oplevering
Inzicht in de aard en omvang van de signalen met betrekking tot integriteitsschendingen bij accountantsorganisaties	Q1-Q2 2015
Indien vooronderzoek daartoe aanleiding geeft: opvolging van signalen met betrekking tot integriteitsschendingen bij accountantsorganisaties, door middel van het uitvoeren van onderzoeken, beïnvloeding en (indien opportuun) formele maatregelen	Q3-Q4 2015

Aanpak schadelijke verdienmodellen

10. Uitvaartverzekeringen

De uitvaartverzekeringsmarkt is een markt die verzadigd is. Hierdoor zijn de verdienmodellen van aanbieders in tussenpersonen op deze markt onder druk komen te staan. Het is daardoor voor deze marktpartijen moeilijker om marktaandeel te verkrijgen en te behouden. Dit kan gevolgen hebben voor de wijze waarop consumenten worden benaderd en/of behandeld. Daarom heeft deze markt de bijzondere aandacht van de AFM. Het project verricht onder meer onderzoeken bij aanbieders en tussenpersonen en zoekt daarbij de samenwerking met ketenpartners, waaronder DNB.

Resultaten	Oplevering
Diverse (openbare en niet openbare) toezichtmaatregelen	Q1-Q4 2015
Normoverdracht door middel van normoverdragende brieven en gesprekken	Q1-Q4 2015
Sectorale informele beïnvloeding	Q4 2015
Aantal meldingen en klachten over uitvaartverzekeraars bij de AFM is gedaald	Q4 2015

11. Rentekredieten

Dit project heeft betrekking op de problematiek rondom consumptief kredieten waarop niet of beperkt wordt afgelost en de daarmee samenhangende 'locked up' problematiek. In het verleden zijn door diverse partijen op grote schaal kredieten verkocht aan consumenten waarbij gedurende een langere periode niet of nauwelijks behoefde te worden afgelost. Ten gevolge hiervan worden grote groepen consumenten in een later stadium geconfronteerd met veel hogere maandlasten die zij op dat moment niet kunnen dragen. Voorts zijn de geldende leennormen in de loop der tijd verschillende malen aangepast, waardoor het kredietmaximum is verlaagd. Een groot aantal consumenten zit daardoor momenteel 'locked up'. Als gevolg hiervan kunnen deze consumenten niet overstappen naar een andere kredietaanbieder ondanks het feit dat zij een krediet hebben met een variabele rente. Dit project richt zich erop om de bij dit probleem betrokken partijen, zoals kredietaanbieders en –bemiddelaars, te activeren en opgeworpen barrières voor consumenten te verminderen. zodat zij in staat worden gesteld een schuldenvrije toekomst tegemoet te gaan. Het project beoogt dit doel te bereiken door met specifieke partijen intensieve gesprekken te voeren en, indien noodzakelijk, het opleggen van formele toezichtmaatregelen.

Resultaten	Oplevering
Normoverdracht door middel van normoverdragende brieven en gesprekken	Q1-Q4 2015
Sectorale informele beïnvloeding	Q1-Q4 2015

12. Goederenkrediet

De AFM ontvangt in toenemende mate signalen over schadelijke en/of illegale gedragingen op de goederenkredietmarkt. Deze deelmarkt lijkt snel in omvang toe te nemen. Daarop zijn zowel partijen actief met een vergunning van de AFM als partijen die onder een vrijstelling opereren. De inhoud van deze signalen, die bijvoorbeeld betrekking hebben op het niet-nakomen van verplichtingen op het gebied van het tegengaan van overkreditering en een ongewenste stapeling van kredieten, baren de AFM zorgen. Dit project is er in eerste instantie op gericht om meer inzicht te verkrijgen in de problematiek op deze deelmarkt.

Resultaten	Oplevering
Een rapportage waarin de bevindingen van het verkennende onderzoek worden beschreven	Q3/Q4 2015

